

29 Απριλίου 2021

Η άφατη κένωση του Ιησού. Η σκηνή του Θείου δράματος

[Ορθοδοξία](#) / [Θρησκευτική ζωή](#)

† [Οικονόμος](#), π. Κωνσταντίνος Κούκος

Η Σταύρωσις. Φορητή εικόνα από εργαστήριο της Κωνσταντινούπολης (14ος αι.). Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο.

Η Μεγάλη Βδομάδα των Παθών έφθασε. Η Εκκλησία μας από μέρες πολλές ετοιμάζεται να ξαναζήσει τα Σεπτά Πάθη του Νυμφίου της. Της θυμίζουν την έκταση της αγάπης Του γι' αυτή. Της αγάπης, που σημαδεύεται από δυο ορόσημα: Τη Φάτνη και το Σταυρό. Για χάρη της νύμφης Του Εκκλησίας, στην οποία θέλει να περικλείση κάθε ανθρώπινη ύπαρξη, προχωρεί από τη μια κένωση, της Φάτνης, στην έσχατη του Σταυρού.

Ένας είναι ο σκοπός Του, «ίνα αυτήν αγιάση, ...ίνα παραστήση αυτήν εαυτώ ένδοξον την εκκλησίαν, μη έχουσαν σπίλον ή ρυτίδα ή τι των τοιούτων αλλ' ίνα η αγία και άμωμος» (Εφεσ. ε' 27).

Ο μαρτυρικός πρόλογος του Θείου δράματος συμπληρώθηκε. Τα τριάκοντα αργύρια της προδοσίας πληρώθηκαν στο ακέραιο. Ακολουθεί ο Μυστικός Δείπνος. Η αγωνία της Γεσθημανής. Το φίλημα του Ιούδα. Η σύλληψη. Η εγκατάλειψη από τους μαθητές. «Από τον Άνναν εις τον Καϊάφαν». Οι εμπτυσμοί. Οι κολαφισμοί. Τα ραπίσματα. Οι εμπαιγμοί. Η άρνηση του Πέτρου. Μπροστά στον Πιλάτο! Η ανακήρυξη της αθωότητάς Του, και σχεδόν ταυτόχρονα η καταδίκη Του, ύστερα από ένα υποκριτικό νίψιμο χεριών. Η κόκκινη χλαμύδα. Το τρομερό φραγγέλιο. Το ακάνθινο στεφάνι. Νέοι εμπτυσμοί. Νέοι εμπαιγμοί. Νέα κτυπήματα στην αγία

κεφαλή με το καλάμι.

Όλα τέλειωσαν. Το κύριο μέρος του δράματος αρχίζει σε λίγο. Ο τόπος του Κρανίου, ο φρικτός Γολγοθάς, αναμένει. Ο Μεγάλος Σταυροφόρος. Όλος αίματα και πόνο, με πολύ κόπο, ανεβαίνει το λόφο. Δεν αντέχει. Πέφτει ξαφνικά στο χώμα. Ο βαρύς σταυρός Τον πλακώνει. Να σηκωθεί δεν μπορεί. Αγγαρεύεται ο Σίμωνας, ο πατέρας του Αλέξανδρου και του Ρούφου, «ίνα άρη τον Σταυρόν αυτού». Μπροστά λοιπόν ο Σίμωνας με το Σταυρό.

Ακολουθεί ο Αμνός, «ο αίρων την αμαρτίαν του κόσμου», το Θείο σφάγιο, το ιλαστήριο θύμα, που αυτοπροσφέρεται, για τη σωτηρία του βέβηλου ανθρώπου. Τα λόγια του Ησαΐα, του προφήτη, διασχίζουν τους αιώνες και φθάνουν, στα φτερά των ανέμων, λέγοντας: «ως πρόβατον επί σφαγήν ήχθη και ως αμνός εναντίον του κείροντος άφωνος». (Νγ' 7)

Η πομπή φθάνει κάποτε στην κορφή του λόφου. Στρατιώτες και σταυρωτές είναι στη θέση τους, από ώρα πολλή, με τα σύνεργα του θανάτου. Η δουλειά, γι' αυτούς, είναι ρουτίνα. Το τυπικό της όλης διαδικασίας το ξέρουν απ' έξω. Παίρνουν το δοχείο με το ξύδι και το ναρκωτικό φαρμάκι και το προσφέρουν στον Ιησού. Μόλις όμως Αυτός το γεύεται, αρνείται να το πιη. Θέλει να διατηρήση ακέραιες τις αισθήσεις Του μέχρι τον θάνατο. Θέλει να γευθή μέχρι τρυγός «το ποτήριον, ο δέδωκε αυτώ ο Πατήρ» (Ιω. ιη' 11).

Αρχίζει η σταύρωση. Τα σφυριά ανεβοκατεβαίνουν. Τα καρφιά σχίζουν εύκολα τις σάρκες, πιο δύσκολα όμως το σκληρό ξύλο του σταυρού. Μικροί πίδακες από το πανάσπιλο αίμα του θεανθρώπου βάφουν σταυρό, καρφιά, σφυριά, σταυρωτές και σταυρωμένο, ενώ μικρότερες ρανίδες πιτσιλίζουν τους πιο κοντινούς θεατές του δράματος, λες και θέλουν να τυλίξουν τους πάντες και τα πάντα στο πιο φρικτό αγκάλιασμα. Το αγκάλιασμα της αγάπης, της συγγνώμης και του αίματος.

Γογγυσμός κανέννας. Ούτε ψίθυρος παραπόνου ακούεται από το πανάγιο στόμα του Μεγάλου Σταυρωμένου και τα ξηραμένα από το μαρτύριο και την ακατάσχετη αιμορραγία, χείλη Του. Το στόμα μένει κλειστό και βουβό. Το σώμα όμως σφαδάζει από τους πύρινους πόνους.

[page_end]

*Η Σταύρωσις. Φορητή εικόνα Ιωάννη Μόσκου,
1711. Ψηφιοποιημένο Αρχείο του Ελληνικού
Ινστιτούτου Βενετίας*

Η καθήλωση στο σταυρό τέλειωσε τώρα. Ακολουθεί η ανόρθωση του σταυρού και η στέριωσή του στο έδαφος. Όλο το σώμα κρέμεται από τέσσερα καρφιά! Οι πόνοι πολλαπλασιάζονται. Το σώμα συσπάται έντονα, συνέχεια. Οι πληγές αιμορραγούν περισσότερο. Το αίμα, λυτρωτικό, καταβρέχει τον «κρανίου τόπον». Τα αιώνια δεσμά των πρωτοπλάστων αρχίζουν να συντρίβονται. Οι ψυχές νοιώθουν την αύρα της λύτρωσης να τις χαϊδεύει. Η κτίση «συνέχεται φόβω». Οι θρόνοι της αμαρτίας κλονίζονται κι ώρα την ώρα αναμένεται το γκρέμισμα τους. «Νυν κρίσις εστί του κόσμου τούτου, νυν ο άρχων του κόσμου τούτου εκβληθήσεται έξω» (Ιω. ιβ 31).

Το έργο των σταυρωτών δεν τέλειωσε όμως. Έχουν ακόμα πολλή δουλειά. Θα σταυρώσουν και δυο ληστές. Σπεύδουν λοιπόν «ευσυνείδητα» να τελειώνουν και μ' αυτούς. «Τότε σταυρούνται συν αυτώ δύο λησταί, εις εκ δεξιών και εις εξ ευωνύμων». Η προφητεία, η αρχαία, κι αυτή έπρεπε να πραγματοποιηθή. Γι' αυτό είπε ο Κύριος, πριν από το πάθος Του: «έτι τούτο το γεγραμμένον δει τελεσθήναι εν εμοί, το και μετά ανόμων ελογίσθη» (Λουκ. κθ' 37). Έμενε όμως να γίνη και κάτι άλλο. Να τοποθετηθή η κατάλληλη πινακίδα στο σταυρό του Κυρίου. Γι' αυτό φρόντισε ο αντιπρόσωπος της Ρώμης. «Έγραψε δε και τίτλον ο Πιλάτος και έθηκεν επί του σταυρού· ην δε γεγραμμένον· Ιησούς ο Ναζωραίος ο βασιλεύς των Ιουδαίων» (Ιω. ιθ' 19).

Το όλο σκηνικό της έσχατης κένωσης του Θεανθρώπου πάει να κλείση. Στο κεφάλι το ακάνθινο στεφάνι. Η ράχη χαραγμένη βαθειά από το φραγγέλωμα. Στα χέρια και τα πόδια τα καρφιά. Στο πρόσωπο οι εμπυτισμοί και τα ραπίσματα με τα αίματα, που κάλυπταν σώμα και σταυρό. Θ' ακολουθήση η λόγχη στην πλευρά. Όλος έγινε μια πληγή. Οι λόγοι του Ησαΐα πάλι αληθεύουν. «Ουκ έστιν είδος αυτώ ουδέ δόξα. Και είδομεν αυτόν και ουκ είχεν είδος ουδέ κάλλος. Αλλά το είδος αυτού άτιμον και εκλείπον παρά τους υιούς των ανθρώπων» (Νγ' 3). Πάνω από το κεφάλι η πινακίδα με το χλευαστικό περιεχόμενο και η εγκατάλειψη του πιο αγαπημένου, του Πατέρα. Αυτό είναι και το μόνο άφόρητο, για το θεάνθρωπο. Γι' αυτό κι ακούεται το μοναδικό Του παράπονο «Ηλί, Ηλί λιμά σαβαχθανί; Τουτ' έστι, θεέ μου θεέ μου, ίνα τι με εγκατέλιπες;» (Ματθ. κζ' 46) .

Κάτω από το σταυρό οι αρχιερείς και οι γραμματείς και οι πρεσβύτεροι και οι φαρισαίοι, μαζί με τον όχλο, μ' όλες τις εκδηλώσεις της πιο μαύρης κακίας και της πιο άγριας χαράς. Ο «βαρύς και βλεπόμενος», γιος της Παρθένου, ο προστάτης του λαού, που αιώνες τώρα με το αίμα του πλούτιζαν και θησαύριζαν, οι σφετεριστές της καθέδρας του Μωυσέα, βρισκόταν επί τέλους μπροστά τους αδύναμος κι από στιγμή σε στιγμή ο θάνατος θα Τον εκμηδένιζε. Ήθελαν όμως να ξεχύσουν όση ακόμα χολή απόμεινε στα σκοτεινά τους στήθη. Γι' αυτό και τον ενέπαιζαν και τον προκαλούσαν...

Στα δεξιά και τα αριστερά οι ληστές. Γιατί όμως έβαλαν τον αναμάρτητο ανάμεσα στους ληστές; «Και τούτο της των Ιουδαίων ην σπουδής, ίνα μέσον των κακούργων κρεμάμενος, κακούργος και αυτός δοκή, και ίνα η κοινωνία της τιμωρίας κοινωνόν αυτόν ανακηρύττη και της κακουργίας», απαντά ένας από τους ερμηνευτές της Κ.Δ., ο Ζιγαβηνός. Έτσι πίστευαν οι Ιουδαίοι, πως έτσι, τον χλεύαζαν και τον εξηυτέλιζαν περισσότερο.

Το όλο σκηνικό συμπληρώθηκε με το σκοτισμό του ήλιου «από της έκτης ώρας». «Ο ήλιος εσκότασε, λέγει ο υμνωδός, μη φέρων θεάσασθαι θεόν υβριζόμενον, ον τρέμει τα σύμπαντα» (Αντίφωνον ι' Μ. Πέμπτης). Αλλά την τελευταία πινελιά, στη σκηνή του Θείου δράματος, έδωσε Αυτός ο Ιησούς, ο Οποίος «κράξας φωνή μεγάλη αφήκε το πνεύμα»...

Η άφατη κένωση του θεανθρώπου έκλεισε.

Η πηγή της ζωής δόθηκε θεληματικά στον πιο φρικτό θάνατο.

Η Πανάσπιλη αγνότητα περιβλήθηκε, σαν ιμάτιο, τις αμαρτίες των ανθρώπων όλων των αιώνων κι απέθανε, γι' αυτές.

Έγινε Αυτός κατάρα, διότι «γέγραπται: επικατάρατος πας ο κρεμάμενος επί

ξύλου», για ν' αποκτήση ξανά ο άνθρωπος την ευλογία του Θεού και το χαμένο παράδεισο.

Γονατιστοί μπροστά στο φοβερό αυτό μυστήριο, γεμάτοι θάμβος και έκπληξη, μαζί με τον υμνωδό, ας ψιθυρίσουμε στο Μεγάλο Σταυρωμένο

«Ο πάντα φέρων συμπαθώς
και πάντας σώσας της αράς
ανεξίκακε, Κύριε, δόξα Σοι».

Το κείμενο του † Οικονόμου, π. Κωνσταντίνου Κούκου, με τίτλο «Η άφατη κένωση του Ιησού» δημοσιεύτηκε στην περιοδική έκδοση «Κυριακάτικα Μηνύματα» που εξέδιδε ο ίδιος στις 27/4/1975, Κυριακή των Βαΐων.

<https://bit.ly/3aJokRW>